

O CO MOŻNA ZAPYTAĆ KANDYDATA?, CZYLI EGZAMIN WSTĘPNY USTNY DO SZKÓŁ PLASTYCZNYCH

Beata Lewińska

Narda Szkoleniowa dyrektorów szkół plastycznych 6.III.2019 r.

DLA KANDYDATÓW DO CZTEROLETNIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA III etap edukacyjny

PODSTAWA PRAWNA TREŚCI EGZAMINU DO LICEUM PLASTYCZNEGO

- **Dz.U.2012 poz. 977, zm. Dz.U.2014, poz.803 –**
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania
przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

DLA KANDYDATÓW DO CZTEROLETNIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA III etap edukacyjny

Cele kształcenia - wymagania ogólne

- I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji - percepcja sztuki.
- II. Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę.
- III. Analiza i interpretacja tekstów kultury - recepcja sztuki.

DLA KANDYDATÓW DO CZTEROLETNIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA III etap edukacyjny

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji - percepcja sztuki.

Uczeń:

- 1) uczestniczy w kulturze poprzez kontakt z zabytkami i dziełami sztuki współczesnej, mając poczucie związku ze śródziemnomorskim dziedzictwem kultury i tradycją narodową, szanując jednocześnie odrębności innych, kręgów kulturowych (zna wybrane krajowe i zagraniczne placówki kultury i instytucje artystyczne);
- 2) korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności (przestrzegając podstawowych zasad prawa autorskiego dotyczących ochrony własności intelektualnej).

DLA KANDYDATÓW DO CZTEROLETNIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA III etap edukacyjny

II. Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę.

Uczeń:

- 1) podejmuje działalność twórczą, posługując się środkami wyrazu sztuk plastycznych, innych dziedzin sztuki (fotografika, film) i elementami formy przekazów medialnych, w kompozycji na płaszczyźnie oraz w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej (stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki i przekazów medialnych);
- 2) realizuje projekty w zakresie sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej oraz uczestnictwu w kulturze społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory mediów środowiska cyfrowego).

DLA KANDYDATÓW DO CZTEROLETNIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA III etap edukacyjny

III. Analiza i interpretacja tekstów kultury - recepcja sztuki. Uczeń:

- 1) rozróżnia style i kierunki architektury i sztuk plastycznych oraz umieszcza je w odpowiednim porządku chronologicznym i w centrach kulturotwórczych, które miały zasadnicze znaczenie dla ich powstania;
- 2) rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, postrzegając je w kontekście miejsca tradycji we współczesnej kulturze, a także opisuje związki zachodzące między nimi (posługując się terminologią z zakresu danej dziedziny sztuki).

DLA KANDYDATÓW DO CZTEROLETNIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO

PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA III etap edukacyjny

Zalecane warunki i sposób realizacji.

- Nauczyciel w realizacji przedmiotu powinien dążyć do rozwijania myślenia twórczego uczniów i poprzez uczestnictwo w zajęciach przygotować ich do świadomego udziału w kulturze oraz do stosowania nabytej wiedzy w innych dziedzinach życia.
- Szkoła powinna stwarzać możliwości czynnego uczestnictwa uczniów w kulturze poprzez ich udział w wystawach stałych i czasowych organizowanych przez muzea i instytucje kulturalne, uczestnictwo w ważnych wydarzeniach artystycznych organizowanych w szkole i poza szkołą oraz stwarzać warunki do prezentacji ich własnej twórczości i do upowszechniania kultury plastycznej.
- Szkoła powinna stwarzać warunki do realizacji zajęć poprzez odpowiednie wyposażenie pracowni w środki dydaktyczne, takie jak: reprodukcje dzieł sztuki na różnych nośnikach oraz zestawy narzędzi medialnych z oprogramowaniem.
- Nauczyciel powinien uwzględniać możliwości uczniów i dostosować do nich wymagania edukacyjne.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

PODSTAWA PRAWNA TREŚCI EGZAMINU DO LICEUM PLASTYCZNEGO

- **Dz.U.2018, poz. 1679 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej**

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Cele kształcenia - wymagania ogólne

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.
- II. Doskonalenie umiejętności plastycznych - ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.
- III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:
  1. wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego); rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język; rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin; zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów.
  2. rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w tworach i zjawiskach przyrody); tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form;

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:
  3. klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych; wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy; rozróżnia i identyfikuje w dziełach mistrzów i własnych kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe; podejmuje działania twórcze z wyobraźni i z zakresu interpretacji natury, uwzględniające problematykę barwy;
  4. charakteryzuje i rozróżnia sposoby uzyskania iluzji przestrzeni w kompozycjach płaskich; rozpoznaje rodzaje perspektyw (w tym m.in.: rzędowa, kulisowa, aksonometryczna, barwna, powietrzna, zbieżna); rozpoznaje i świadomie stosuje światłocień, jako sposób uzyskania iluzji przestrzeni; podejmuje działania kreatywne z wyobraźni i z natury, skoncentrowane wokół problematyki iluzji przestrzeni;

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:
  5. charakteryzuje pozostałe środki wyrazu artystycznego, takie jak: linia, plama, faktura; wykorzystuje wskazane środki w działaniach plastycznych (kompozycjach z wyobraźni i transpozycji natury);
  6. rozróżnia gatunki i tematykę w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna); niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie; w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks, rozumie, czym jest w sztuce abstrakcja i fantastyka; podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- II.** Doskonalenie umiejętności plastycznych, ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:
1. w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem; w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury.
  2. wyraża w pracach plastycznych uczucia i emocje wobec rzeczywistości, a także płynące z inspiracji muzycznych czy literackich (impresja i ekspresja); rysuje, maluje, ilustruje zjawiska i wydarzenia realne i wyobrażone (także w korelacji z innymi przedmiotami);
  3. modeluje bryły i reliefy, konstruuje samodzielnie małe rzeźbiarskie formy przestrzenne i bryły architektoniczne, a większe projekty realizuje we współpracy z innymi; tworzy aranżacje przestrzenne z gotowych elementów stosując układy kompozycyjne właściwe dla uzyskania zamierzonego wyrazu.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- II. Doskonalenie umiejętności plastycznych, ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:
4. projektuje graficzne formy użytkowe (zaproszenie, okładka, plakat); kształtuje przestrzenne formy dekoracyjne i scenograficzne - indywidualnie i w zespole; umiejętności te wykorzystuje w przygotowywaniu imprez i uroczystości szkolnych, np. powiązanych z kalendarzem różnego typu świąt.
  5. podejmuje próby integracji sztuk, tworząc zespołowo teatr plastyczny (animacja form plastycznych w przestrzeni, światło i dźwięk) oraz realizując inne rodzaje kreacji z pogranicza plastyki i pokrewnych dziedzin jak pantomima, taniec, film animowany;

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- II. Doskonalenie umiejętności plastycznych, ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:
  - 6. stosuje różnorodne techniki plastyczne (proste techniki graficzne, rzeźbiarskie, malarskie, elementy obrazowania cyfrowego fotograficznego i z wykorzystaniem wybranych graficznych programów komputerowych);
  - 7. podejmuje działania z zakresu estetycznego kształtowania otoczenia; projektuje i realizuje formy dekoracyjne, podnoszące estetykę otoczenia (wykorzystuje elementy gotowe, aranżując własny pokój, np. projektując nakrycie stołu na uroczystość rodzinną z wykorzystaniem min. dekoracji kwiatowej; uwzględnia zasady estetyki podawania potraw).

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:
1. zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej);
  2. zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „Małej Ojczyzny”;
  3. rozumie znaczenie twórczości ludowej; rozróżnia różne jej formy; zna pojęcia; sztuka ludowa i etnografia.
  4. wymienia, rozpoznaje i charakteryzuje najważniejsze obiekty kultury wizualnej w Polsce, wskazuje ich twórców;

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

- III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.
  - 5. rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
  - 6. rozumie i charakteryzuje na wybranych przykładach z różnych dziedzin pojęcie stylu w sztuce;
  - 7. wykazuje się znajomością najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki w Polsce i na świecie;
  - 8. zna i stosuje zasady prezentacji i upowszechniania dzieł zgodnie z prawem i etyką.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Warunki realizacji

- Zajęcia plastyki mają przede wszystkim rozwijać wyobraźnię i kreatywność, niezbędną w rozwoju osobowości młodego człowieka. Mają także aspekt poznawczy i wychowawczy. Plastykę należy traktować, jako szansę integralnego rozwoju, w którym uczniowie nie tylko wyrażają przez sztukę własne odczucia i emocje, ale także uczą się cierpliwości, dyscypliny i samokontroli w trakcie powstawania prac oraz angażują się, poprzez sztukę, w życie społeczne.
- Należy pamiętać, że zagadnienia teoretyczne nie mogą dominować nad ćwiczeniami praktycznymi, a plastyka w szkole podstawowej nie powinna zamienić się w regularną historię sztuki. Wszelkie wiadomości dotyczące teorii sztuki oraz jej historii stanowią jedynie uzupełnienie i bazę poznawczą do podejmowanych działań artystycznych. Dzieje sztuki powinny być zatem przedstawiane problemowo, a nie zgodnie z ich historycznym rozwojem.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Warunki realizacji

Bardzo ważną kwestią w nauczaniu plastyki jest takie planowanie pracy, aby było zgodne z psychofizycznym rozwojem dziecka. W pierwszym rzędzie dotyczy to treści kształcenia. W klasach IV-VI powinny być wprowadzane zagadnienia z zakresu funkcji i języka plastyki, ujęte w punktach 1-6 pierwszego celu kształcenia. Pamiętać jednak należy, że wszystkie zagadnienia teoretyczne, uczniowie przyswajają, przede wszystkim, poprzez działania praktyczne. W klasach starszych (VII-VIII) wiadomości powinny być utrwalane, zgodnie ze spiralnym modelem nauczania, poprzez powracanie do działań twórczych, w których wykorzystywane są zagadnienia dotyczące formy i struktury dzieła. Wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego, opisane w punktach 1-8 zaleca się wprowadzić w klasach VII-VIII.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Warunki realizacji

- Natomiast doskonalenie umiejętności plastycznych i ekspresja twórcza dotyczy wszystkich klas III etapu kształcenia (z uwzględnieniem możliwości percepcyjnych uczniów). Przejawia się to między innymi w odpowiednim dobieraniu zadań, technik, formatów i czasu realizacji. Należy pamiętać, że im młodsze dziecko, tym więcej zadań powinno się wprowadzać z wyobraźni i pamięci. Jedynie w klasach starszych mogą być wprowadzane ćwiczenia oparte na bezpośredniej obserwacji natury. Z tego powodu zagadnienia związane np. z iluzją przestrzeni, należy wprowadzać w klasach VI-VIII. Podobnie różnicowanie technik powinno być ściśle związane z możliwościami psychofizycznymi uczniów oraz z możliwościami bazowymi szkoły. Do działań artystycznych na płaszczyźnie poleca się w klasach młodszych formaty mniejsze, a w klasach starszych sukcesywnie zwiększane.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Warunki realizacji

- Ćwiczenia praktyczne powinny być planowane na pojedyncze godziny lekcyjne, w niektórych przypadkach (jedynie w klasach starszych), praca może być kontynuowana na kolejnej lekcji. Przeważać powinny zajęcia w pracowniach szkolnych, w ramach których dominować mają aktywności warsztatowe. W trakcie realizacji programu, należy uwzględniać różne formy i metody kształcenia. W tym powinno się również uwzględnić działania zespołowe, zwłaszcza przy pracach wymagających dużego wkładu i wysiłku. Tego rodzaju działania (realizowane np. w formie projektów edukacyjnych), dają szansę powiązań interdyscyplinarnych i rozwijają różnorodne formy ekspresji twórczej. Pobudzają one sferę emocjonalną, poprzez angażowanie różnych zmysłów. Płaszczyzną wspólną może być na przykład teatr, w którym integrują się języki: literatury (słowo), muzyki (oprawa muzyczna), plastyki (scenografia i kostiumy) i gestu lub przygotowanie uroczystości szkolnych. Warto poszukać tego rodzaju wspólnych płaszczyzn i podjąć współpracę z innymi nauczycielami w ich realizacji. Praca metodą projektu zalecana jest szczególnie w klasach starszych (VII-VIII).

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH

PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Warunki realizacji

- Lekcje w miarę możliwości powinny być uzupełniane innymi formami zajęć, realizowanymi we wszystkich latach nauki. Ich celem, między innymi, jest upowszechnianie kultury i współpraca z instytucjami i osobami działającymi na rzecz rozwoju kultury i sztuki. Do takich form należą:
  - lekcje w: galeriach, muzeach, obiektach sakralnych, pracowniach twórców,
  - wycieczki, w tym zajęcia plenerowe,
  - tworzenie wystaw prac własnych, klasowych i szkolnych,
  - zwiedzanie wystaw,
  - spotkania z artystami,
  - poznawanie zabytków i twórców regionu, w miarę możliwości współtworzenie kultury regionalnej w powiązaniu z instytucjami zajmującymi się upowszechnianiem kultury i sztuki,
  - udział w konkursach plastycznych.

DLA KANDYDATÓW DO PIĘCIOLETNIEGO LICEUM SZTUK PLASTYCZNYCH

PODSTAWA PROGRAMOWA - PLASTYKA II etap edukacyjny

Warunki realizacji

- Nauczyciele plastyki mają obowiązek dostosowywania wymagań do indywidualnych potrzeb, możliwości i predyspozycji uczniów. Dotyczy to zwłaszcza uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, których charakteryzuje szczególna wrażliwość artystyczna i zdolności twórcze. Uczniów przejawiających szczególne pasje artystyczne, należy wspierać w rozwoju.
- Istotne znaczenie w rozwoju ma też wychowanie w poczuciu odpowiedzialności i szacunku dla prac własnych i cudzych, w tym dziedzictwa kulturowego. Może się to przejawiać także w tworzeniu zbioru własnych prac, ich dokumentowaniu i zgodnym z prawem publikowaniu. Nauczyciele powinni zwracać uwagę i uwrażliwiać uczniów na ochronę własności intelektualnej i nie dopuszczać do tworzenia plagiatów oraz publikowania min. w mediach prac bez zgody twórcy oraz prac przedstawiających inne osoby bez ich zgody (ochrona wizerunku). Powinni też kształtować postawy właściwie rozumianej tolerancji dla twórczości innych osób z uwzględnieniem poszanowania godności człowieka oraz postawy odpowiedzialności za treść i formę własnej twórczości plastycznej.

Podsumowanie:

**O CO MOŻNA ZAPYTAĆ KANDYDATA?,
CZYLI EGZAMIN WSTĘPNY USTNY
DO SZKÓŁ PLASTYCZNYCH**
Beata Lewińska

Narada szkoleniowa dyrektorów szkół plastycznych 6.III.2019 r.

Dyrektor Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie
dr Zdzisław Bujanowski
Wicedyrektor
Włodzimierz Gorzelańczyk

Sekretariat – godziny pracy: 8.00-16.00
Monika Kuś – sekretariat Centrum Edukacji Artystycznej
ul. Mikołaja Kopernika 36/40
00-924 Warszawa
tel. 22 42-10-621, fax. 22 42-10-633
sekretariat@cea.art.pl

Dziękuję za uwagę

Beata Lewińska